

Rollag kommune

Fossan slamlaguner i Rollag kommune

VURDERING AV NATURMANGFOLD

Dato: 15.10.2019
Versjon: 00

Dokumentinformasjon

Oppdragsgiver: Rollag kommune
Tittel på rapport: Fossan slamlaguner, vurdering av naturmangfold
Oppdragsnavn: Fossan slamlaguner, Rollag kommune VA
Oppdragsnummer: 602400-01
Utarbeidet av: Cornelia Solheim
Oppdragsleder: Knut Robert Robertsen
Tilgjengelighet: Åpen
Forsidebilde: Dagens basseng, foto: Knut Robert Robertsen

00	15.10.19	Nytt dokument	CS	KRR
VERSJON	DATO	BESKRIVELSE	UTARBEIDET AV	KVALITETSSIKRET AV

Forord

Rapporten er utarbeidet på oppdrag fra Rollag kommune i forbindelse med detaljregulering av Fossan slamlaguner. Planen skal legge til rette for etablering av et anlegg for mottak og behandling av slam, med tilhørende infrastruktur.

Cornelia Solheim har utarbeidet rapporten og Knut Robert Robertsen har kvalitetssikret arbeidet.

Kontaktperson i Rollag kommune er Tanja Bjørkgården og Gunn-Hege Laugen.

Ås, 15.10.2019

Knut Robert Robertsen
Oppdragsleder

Innhold

1. INNLEDNING	4
1.1. Planforslaget	4
1.2. Dagens situasjon i planområdet	5
2. METODE	7
3. VURDERINGSOMRÅDET	8
4. NATURVERDIER I OG NÆR PLANOMRÅDET	10
4.1. Berggrunn og grunnforhold	10
4.2. Treslag	11
4.3. Naturtyper og verneområder	12
4.4. Arter av stor og særlig stor forvaltningsmessig interesse – rødlistearter	13
4.5. Fremmede arter	14
5. VURDERING AV NATURMANGFOLDSVERDIER	15
5.1. Verdi.....	15
5.2. Påvirkning	15
5.3. Konsekvens	16
6. VURDERING AV NATURMANGFOLDLOVEN §§ 8-12	17
7. KILDER	18

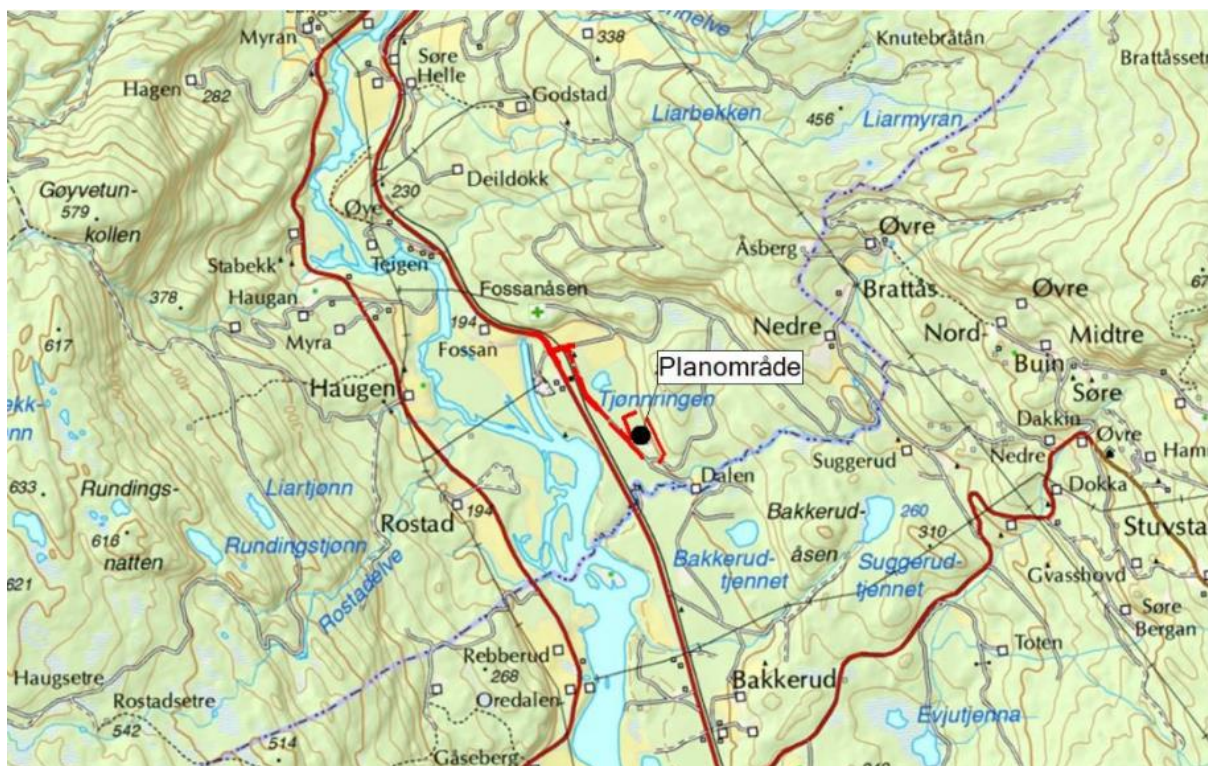
1. INNLEDNING

1.1. Planforslaget

Rollag kommune gjennomfører en detaljregulering av detaljregulering av Fossan slamlaguner, se Figur 1. I forbindelse med planarbeidet skal forslagsstiller gjennomføre en vurdering av naturmangfold iht. kapittel 3.2.1 i planprogrammet:

«Iht. naturmangfoldloven skal kravene i kap. II vurderes (§8-§12). Det skal gjennomføres undersøkelse i tilgjengelige databaser, f. eks miljøstatus.no, naturbase.no og skogoglandskap.no. Informasjon om viktige biotoper, verdifull vegetasjon, geologiske elementer, landskapsøkologi, og naturtyper og/eller sårbare/fremmede arter på henholdsvis rød- og fremmedartlista innenfor planområde eller i nærheten skal vurderes der dette er relevant. Temaet vil bygge på kunnskapsgrunnlag som allerede foreligger, men ved nødvendig suppleres med kartlegging av naturmangfoldet.»

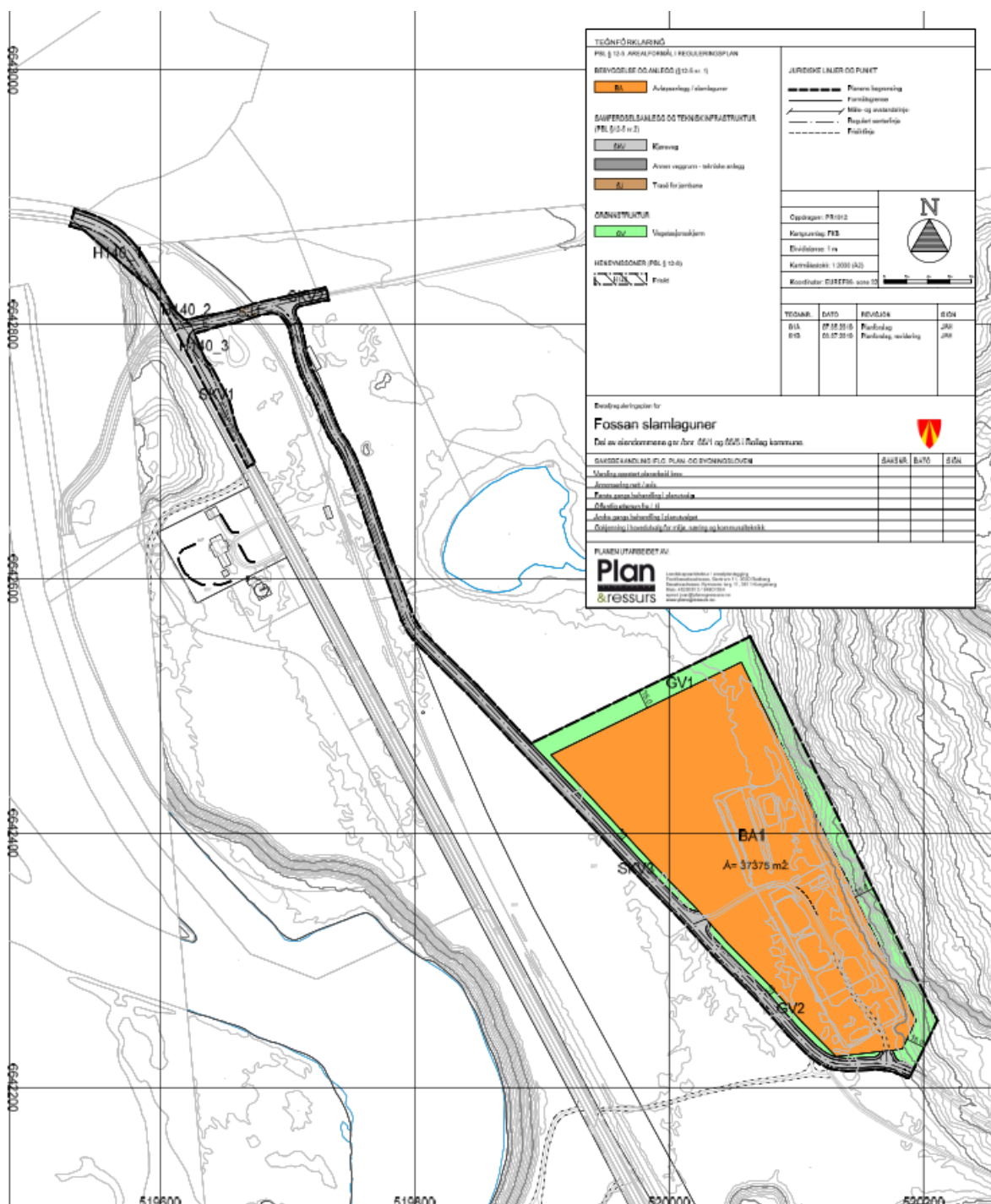
Planforslaget tilrettelegger for oppgradering av eksisterende avløpsanlegg ved Fossan i Rollag Kommune, med tilhørende infrastruktur. Anlegget skal hvert år kunne motta inntil 5 500 m³ avløpsvann/septik fra slamavskillere og tette tanker fra Rollag kommune, østre deler av Sigdal kommune, søndre deler av Nore og Uvdal kommune, samt deler av Flesberg kommune. Anlegget vil også dimensjoneres for mottak av avvannet slam fra de samme kommunene.

Figur 1 Lokalisering av Fossan slamlaguner i Rollag kommune (kilde: planprogram)

1.2. Dagens situasjon i planområdet

Avgrensing av foreslått planområde pr. 03.07.2019 er vist i Figur 2.

Figur 2 Foreslått planområde pr. 03.07.2019

Beskrivelse av dagnes situasjon hentet fra planprogrammet (s. 7):

«Området ligger i skogsterreng bestående av hovedsakelig barskog (gran og furu), og er lite synlig fra omgivelsene. Med unntak av selve anlegget, adkomstveg, og hogstflater enkelte steder i nærområdene, fremstår omgivelsene som ikke menneskepåvirkede i umiddelbar nærhet. Det finnes spredt bebyggelse omkring. Adkomst til lagunene skjer via Fv.40.

Som tidligere beskrevet har området vært benyttet til slamlaguner fra 1992 og kun unntaksvis har driften vært stoppet. I dag består området av 4 basseng for avvanning av septikslam, hvorav den ene lagunen er tomt på nåværende tidspunkt. Anlegget består også av arealer for mellomlagring av slam.

Frem til nå har septikbilene tømt avløpsvannet direkte i de åpne slambassengene hvorav bassengene fylles opp én av gangen, og blir satt til «hvile» i omkring 3 år før det avvannede slammet graves ut og mellomlagres i ca. 3 nye år. Slammet har videre blitt benyttet til landbruk- og grøntarealer i Rollag kommune.

Prosesen i lagunen foregår slik: Avløpsvannet infiltreres vertikalt gjennom minimum 13 m stedlige tørre sand- og grusmasser, ned til grunnvannet. Deretter følger infiltrert avløpsvann grunnvannets strømningsretning mot Numedalslågen. Anslått lengde fram til Numedalslågen i grunnvannets strømningsretning er mer enn 600 m.»

2. METODE

Vurderingene er basert på eksisterende kunnskapsgrunnlag fra følgende kilder til informasjon:

- Miljødirektoratet sin naturbase (www.naturbase.no) som bl.a. viser naturtypelokaliteter og verna områder
- Artsdatabanken sin artskartdatabase (www.artsdatabanken.no) som bl.a. viser registreringer av rødlistearter og fremmede arter
- NGUs karttjenester (<https://www.ngu.no/emne/kart-pa-nett>)
- NIBIOs kartløsning «Kilden» (www.kilden.nibio.no)
- Foto fra planområdet tatt av Knut Robert Robertsen 7. september 2019

Det kan ligge usikkerhet i kunnskapsgrunnlaget i form av manglende kartlegging, eksempelvis av naturtyper og fremmede arter. Det er gjort en overordnet vurdering av sannsynligheten for slike mangler i kunnskapsgrunnlaget og denne vurderes som liten.

For vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens er metodikken i Statens vegvesens håndbok V712 «Konsekvensanalyser», kapittel 6.6, Ikke-prissatte konsekvenser – Naturmangfold.

3. VURDERINGSOMRÅDET

Influensområdet vil ofte være større enn planområdet. Grunnen til dette er at tiltak innenfor planområdet ofte gir virkninger utenfor dette i form av støy, økt ferdsel, avrenning og endring i vandringsruter og reduksjon av leveareal for viltarter. I dette tilfellet er planområdet allerede utbygd med et slamanlegg og det skal kun tilrettelegges for en utvidelse av dagnes anlegg. Tiltakets virkninger ut over det som allerede eksisterer vil således være begrenset, men utvidelsen berører også nye areal.

De delene av planområdet som ikke er utbygd i dag er i all hovedsak dekket av skog, se Figur 3. Omkringliggende områder er dels skog, dyrka mark og spredt bebyggelse. Vest for planområdet renner Numedalslågen.

Figur 3 Flyfoto som viser registreringsområdet/planområdet med hvit stiplet linje, og omkringliggende areal

Under vises foto fra planområdet tatt av Knut Robert Robertsen 7. september 2019.

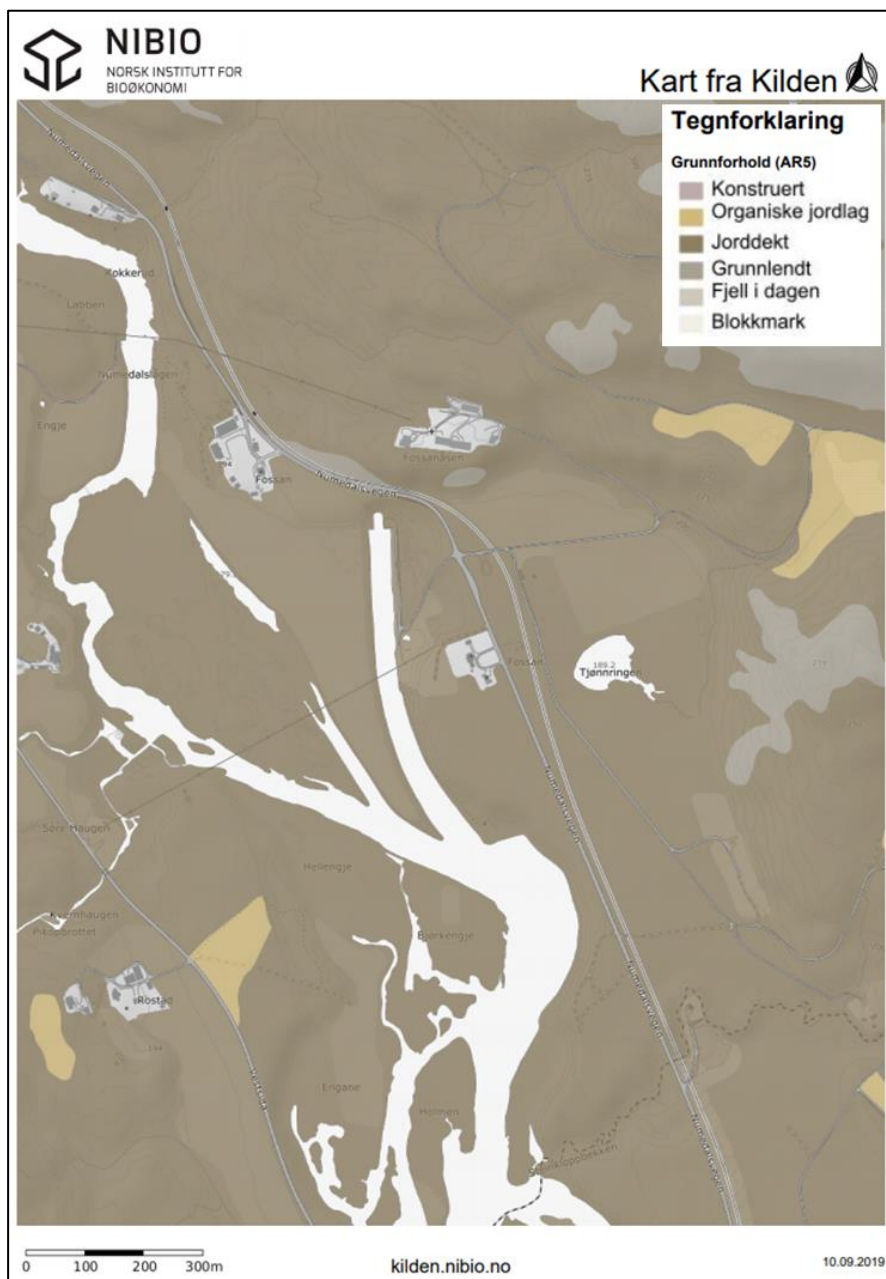

4. NATURVERDIER I OG NÆR PLANOMRÅDET

I henhold til håndbok V712 er følgende kategorier kartlagt: landskapsøkologiske funksjonsområder, vernet natur, viktige naturtyper, økologiske funksjonsområder for arter og geosteder.

4.1. Berggrunn og grunnforhold

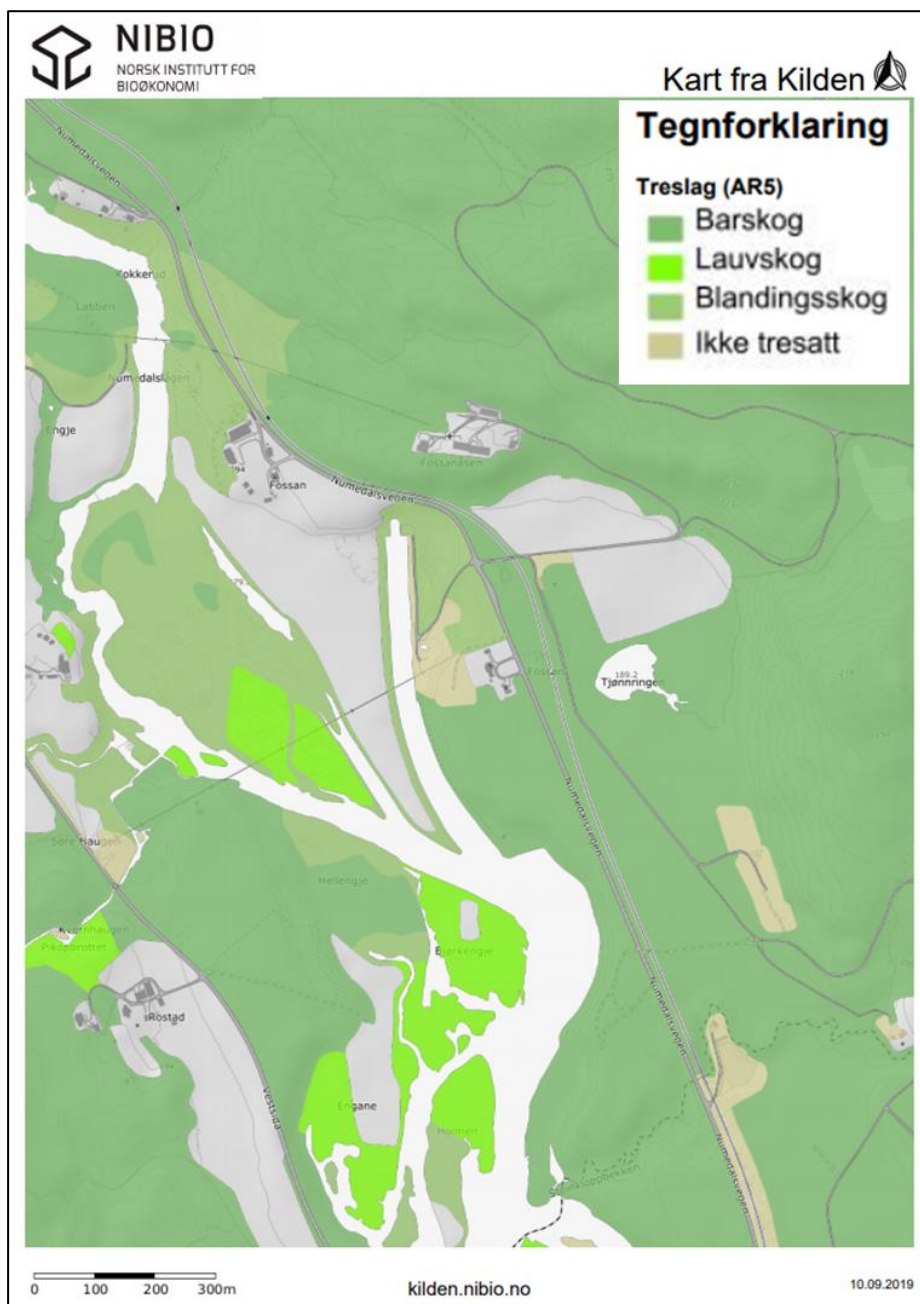
Bergarten i planområdet består av foliert granitt (www.ngu.no). Videre er området i hovedsak jorddekt, se Figur 4 (www.kilden.nibio.no). Det er ingen områder som er registrert som geosted (geologisk arv) i eller nær planområdet (https://geo.ngu.no/kart/geologiskarv_mobil/).

Figur 4 Grunnforhold i og rundt planområdet

4.2. Treslag

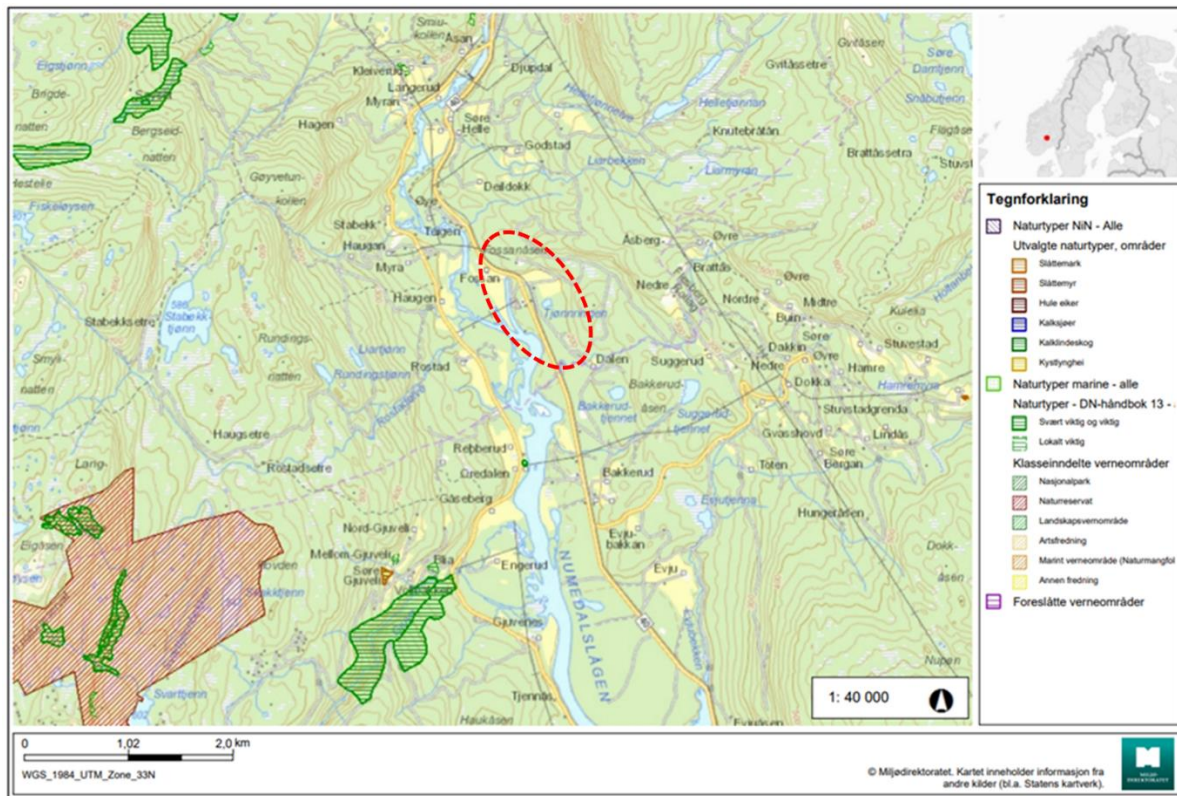
Skogsarealene innenfor planområdet og områdene rundt er i hovedsak barskog med middels bonitet, se Figur 5 (www.kilden.nibio.no).

Figur 5 Treslag i og rundt planområdet

4.3. Naturtyper og verneområder

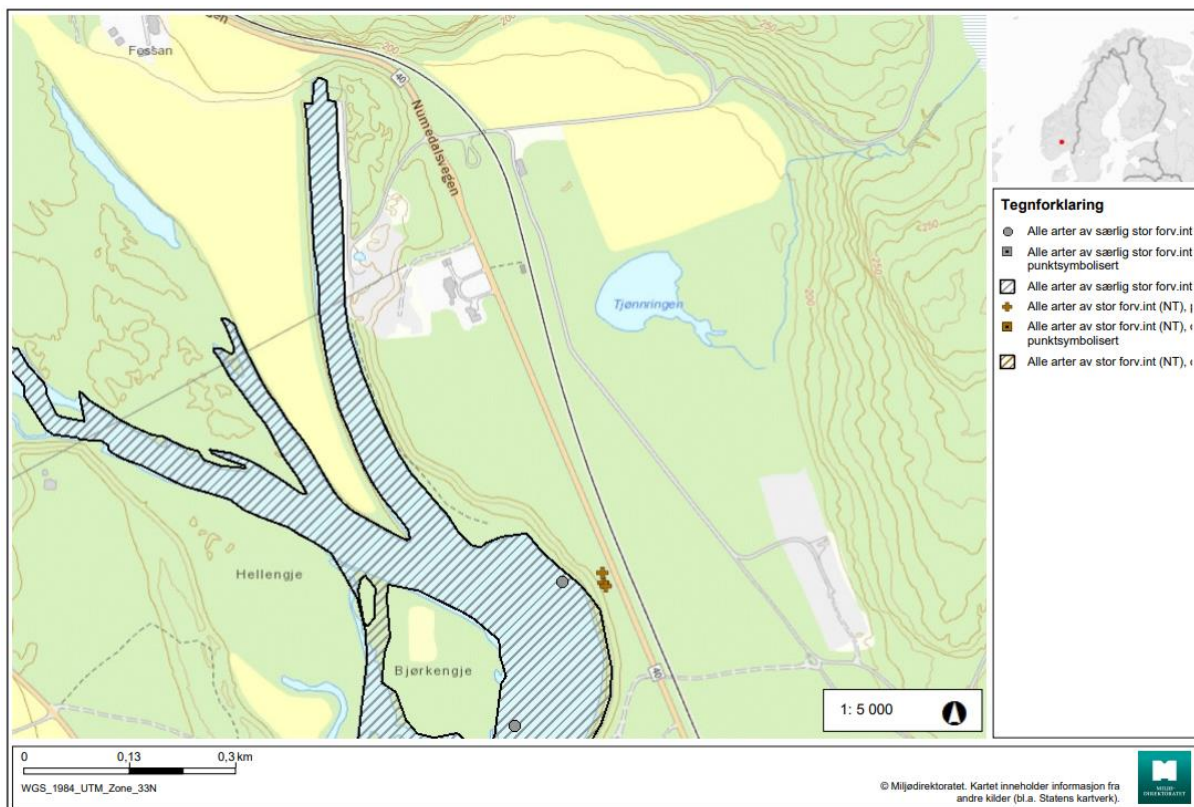
Det er ingen verneområder eller naturtyper i eller nær planområdet i Naturbase, se Figur 6.

Figur 6 Utsnitt fra Naturbase som viser verneområder og naturtyper. Planområdet er angitt med rød sirkel

4.4. Arter av stor og særlig stor forvaltningsmessig interesse – rødlistearter

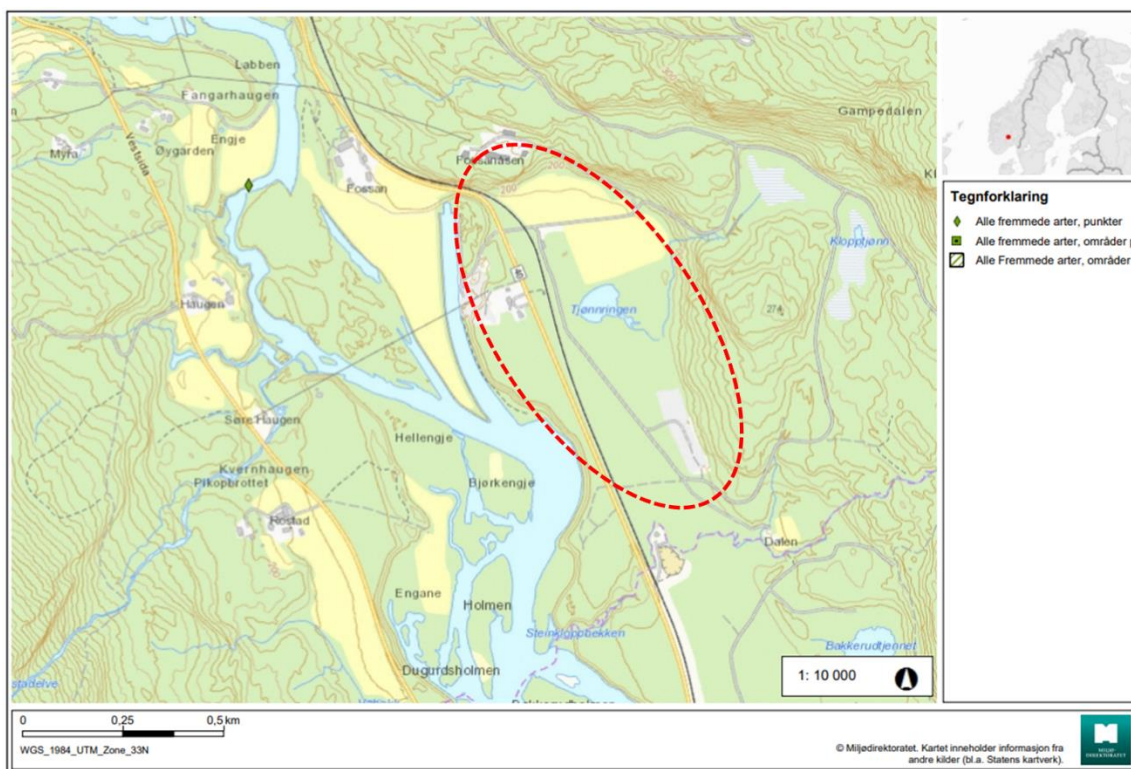
Det er ikke registrert arter på Norsk rødliste for arter (2015) i planområdet i Naturbase, Figur 7. Numedalslågen er et område for arter av særlig stor forvaltningsinteresse som habitat for elvemusling, som er i kategorien «sårbar» i rødlista, jf. skravert areal i Figur 7. Denne arten har også to spesifikke registreringer i Numedalslågen nær planområdet, jf. grå punkt i Figur 7. Mellom Fv 40 og elvebredden er det flere registreringer av blek sovelriske, som er i kategorien «nær trua» i rødlista, jf. brune kryss i Figur 7. I Artskart er det heller ikke registrert arter på rødlista i eller nær planområdet, med unntak av at det i skogen nord for Fossanåsen er flere registreringer av mjuktjafs med status «sårbar» på rødlista.

Figur 7 Utsnitt av Naturbase som viser arter av stor og særlig stor forvaltningsinteresse

4.5. Fremmede arter

Det er ikke registrert arter på Fremmedartslista (2018) i eller nær planområdet i Naturbase, se Figur 8. Det er heller ingen slike registreringer i Artskart. Dette kan skyldes at det ikke er utført kartlegging av slike arter i området, men det er lite som tilsier at dette området er spesielt utsatt for forekomst av slike arter. Spredning av fremmede arter er gjerne knyttet til områder nær tettbebyggelse («hagerømlinger») og infrastruktur som har omfattet massehåndtering, som vei og jernbane. Den eneste registreringen i nærheten av planområdet er registrert ørekyt i Numedalslågen, med status «svært høy risiko» i Fremmedartslista, jf. grønt punkt i Figur 8.

Figur 8 Utsnitt fra Naturbase som viser registrerte arter på Fremmedartslista (2018) i og nær planområdet

5. VURDERING AV NATURMANGFOLDSVERDIER

5.1. Verdi

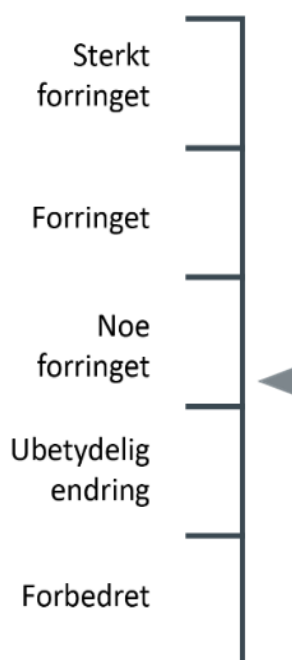
I henhold til håndbok V712 vurderes naturverdiene innenfor planområdet i sin helhet å ha «noe verdi», se Figur 9.

Figur 9 Verdiskala for naturverdier i planområdet

5.2. Påvirkning

Arealinngrepet som følge av tiltaket er lite. Dette begrenser seg til et smalt belte langs en eksisterende vei, samt noe nytt areal rundt eksisterende slamanlegg. Imidlertid vil arealet nord for dagens anlegg, der det i dag er skog, bli dels asfaltert flate og dels areal for rankekompostering av slam. Påvirkningen vurderes derfor i henhold til håndbok V712 som «noe forringet», men i nederste del av skalaen, se Figur 10.

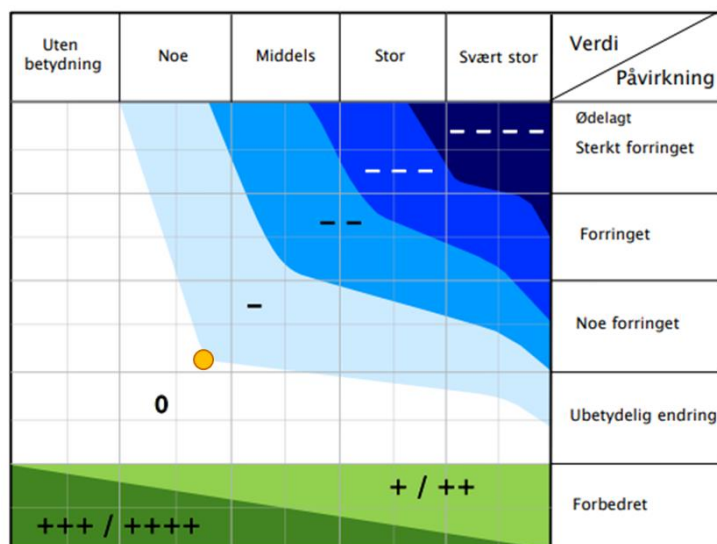

Figur 10 Påvirkningsskala for tiltaket

5.3. Konsekvens

Konsekvensgraden for hvert delområde framkommer ved å sammenstille vurderingene av verdi og påvirkning. Dette gjøres etter konsekvensvifta i håndbok V712. I denne matrisen utgjør verdiskalaen x-aksen, og vurdering av påvirkning finnes på y-aksen.

For utvidelse av Fossan slamlaguner gir verdi og påvirkning sammenstilt konsekvensgrad 0 mot 1 minus (-), se Figur 11.

Skala	Konsekvensgrad	Forklaring
----	4 minus (----)	Den mest alvorlige miljøskaden som kan oppnås for delområdet. Gjelder kun for delområder med stor eller svært stor verdi.
---	3 minus (---)	Alvorlig miljøskade for delområdet.
--	2 minus (--)	Betydelig miljøskade for delområdet.
-	1 minus (-)	Noe miljøskade for delområdet.
0	Ingen/ubetydelig (0)	Ubetydelig miljøskade for delområdet.
+ / ++	1 pluss (+) 2 pluss (++)	Miljøgevinst for delområdet: Noe forbedring (+), betydelig miljøforbedring (++)
+++ / ++++	3 pluss (+++) 4 pluss (++++)	Benyttes i hovedsak der delområder med ubetydelig eller noe verdi får en svært stor verdiøkning som følge av tiltaket.

Figur 11 Konsekvensvifte og veiledning til skala, med oransje sirkel som viser innplassering av tiltaket i vifta

6. VURDERING AV NATURMANGFOLDLOVEN §§ 8-12

Av naturmangfoldlovens (nml) § 8 fremkommer at «*offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger*». Kunnskapsgrunnlaget i en sak skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Ifølge nml § 9 skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak. Førre-var-prinsippet kommer til anvendelse når man ikke har tilstrekkelig med kunnskap til å vite hvilke virkninger beslutningen vil ha for naturmangfoldet. Kunnskapsgrunnlaget bygger i dette tilfellet på eksisterende registreringer i området.

Kunnskapsgrunnlaget for vurdering av utvidelse av Fossan slamlaguner vurderes å være tilfredsstillende sett opp mot kravene som stilles i nml, jf. § 8 (kunnskapsgrunnlaget) og § 9 (førre-var-prinsippet).

En påvirkning av et økosystem skal i henhold til § 10 i nml vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Belastningen ved utvidelse av Fossan slamlaguner vurderes som svært begrenset.

I henhold til § 11 i nml skal tiltakshaver dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. I tillegg stilles det i § 12 krav om at teknikker og driftsmetoder skal være miljøforsvarlige. I tilknytning til utvidelse av Fossan slamlaguner anses det ikke å være behov for særskilte tiltak for å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet, ut over det som er lovpålagt blant annet for å hindre avrenning.

7. KILDER

Artsdatabanken (2015), Norsk rødliste for arter 2015.

<https://www.artsdatabanken.no/Rodliste>

Artsdatabanken (2018). Norsk rødliste for naturtyper 2018.

<https://www.artsdatabanken.no/rodlistefornaturtyper>

Artsdatabanken (2018). Fremmedartslista 2018.

<https://www.artsdatabanken.no/fremmedartslista2018>

Artsdatabankens Artskart 2

<https://artskart.artsdatabanken.no/app/#map/427864,7623020/3/background/greyMap/filter/%7B%22IncludeSubTaxonIds%22%3Atrue%2C%22Found%22%3A%5B2%5D%2C%22CenterPoints%22%3Atrue%2C%22Style%22%3A1%7D>

Planprogram for detaljregulering for Fossan slamlaguner, del av eiendom gnr/bnr 65/1, Rollag kommune

Miljødirektoratets Naturbase <https://kart.naturbase.no/>

NIBIOs kartløsning Kilden

https://kilden.nibio.no/?lang=nb&topic=arealinformasjon&bgLayer=gratone_cache

Statens vegvesen (2018). Håndbok V712. Konsekvensanalyser